

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 3 § 1 punkten, 9 §, 37 § 3 mom. och 44 § 4 mom. och

ändras 8 och 19 §, 23 § 1 och 2 mom., 26 §, 27 § 1—3 mom., 48 § 1 mom., 63 och 64 §, 77 § 1 mom., 100 § 2 mom., 104 § 4 mom., 105 §, 123 § 1 mom. och 124 § 3 mom.,

av dem 23 § 1 mom. och 27 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1218/2020, 23 § 2 mom. och 77 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1048/2020, 105 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1218/2020 och 124 § 3 mom. sådant det lyder i lag 398/2023, som följer:

8 §

Utbildning som förbereder för yrkesuppgifter

Utöver det som föreskrivs i 6 och 7 § kan som yrkesutbildning ordnas sådan utbildning som förbereder för yrkesuppgifter som förvärvs- och trafikflygare, som yrkespilot i helikopterverksamhet och som flygledare.

19 §

Rätt att delta i studentexamen

Bestämmelser om rätten för studerande som deltar i examensutbildning och för dem som har avlagt en yrkesinriktad examen att avlägga studentexamen finns i 5 § i lagen om studentexamen (502/2019).

23 §

Examina och utbildning som ska anges i anordnartillståndet

I anordnartillståndet anges de examina som utbildningsanordnaren har rätt att bevilja och för vilka utbildningsanordnaren kan ordna examensutbildning. Anordnartillståndet kan dessutom innehålla bestämmelser om att rätten att bevilja examina och ordna examensutbildning inte gäller ett eller flera, med stöd av 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet angivna, kompetensområden som ingår i en viss examen. Anordnartillståndet innehåller dessutom bestämmelser om rätten att ordna utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv.

Ett anordnartillstånd kan innehålla bestämmelser om rätten att ordna i 8 § avsedd utbildning som förbereder för en yrkesuppgift eller om rätten att vara ett i 35 § i lagen om transportservice (320/2017) avsett utbildningscentrum för utbildning för grundläggande yrkeskompetens eller utbildningscentrum som ger fortbildning.

26 §

Studeraendear

I anordnartillstandet anges maximiantalet sadana studeraendear som avses i 32 b § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och som beaktas som grund for finansieringen. Maximiantalet galler studeraendear for de studeraende som inte har ratt till avgiftsfri utbildning med stod av 16 § i laeropliktslagen (1214/2020). Anordnartillstandet kan ocksa av sarskilda skal som hancfor sig till kompetensbehovet eller ordnandet av utbildning innehalla bestammelser om antalet studeraendear for en viss examen eller utbildning.

27 §

Ovriga rattigheter, skyldigheter, villkor och uppgifter som ska anges i ett anordnartillstand

I anordnartillstandet kan det bestammas om ratten att som laeroavtalsutbildning i form av i 30 § avsedd anskaffning av utbildning ordna alla sadana examina som ingar i den i 6 § avsedda examensstrukturen och som utbildningsanordnaren inte har i anordnartillstandet.

Anordnartillstandet kan innehalla bestammelser om utbildningsanordnarens skyldighet att ordna examina som avses i 23 § 1 mom., utbildning som handleder for arbete och ett sjalvstandigt liv samt utbildning enligt lagen om utbildning som handleder for examensutbildning (1215/2020) for studeraende som har ratt till kravande sarskilt stod enligt 65 § i denna lag. Anordnartillstandet kan dartill innehalla bestammelser om utbildningsanordnarens skyldighet att skota utvecklings-, handlednings- och stoduppgifter som anknyter till sarskilt stod.

Anordnartillstandet innehaller bestammelser om utbildningsanordnarens ratt att ordna yrkesutbildning for idrottare, utbildning vid en internatskola och fangelseundervisning.

48 §

Planering av forvarvande av kunnande

Utbildningsanordnaren ska planera hur den yrkesskicklighet eller det kunnande som forutsatts i examens- eller utbildningsgrunderna ska forvarvas, om den studeraende inte har det tidigare forvarvade kunnande som behovs for att kunna visa sitt kunnande. Dessutom ska utbildningsanordnaren planera de handlednings- och stodatgarder som den studeraende behover, folja hur den studerandes kunnande utvecklas och vid behov planera det stod for larandet som avses i 63 §, det sarskilda stod och den anpassning av bedomningen av kunnandet som avses i 64 § och den avvikelse fran kraven pa yrkesskicklighet eller malen for kunnandet som avses i 66 §.

63 §

Ratt till stod for larandet

Den studeraende har ratt till sadant stod for larandet som han eller hon behover for att uppfylla kraven pa yrkesskicklighet och na malen for kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna. Stod for larandet ordnas som en del av examensutbildningen. Stod for larandet ar stodundervisning som ges av en larare samt stod och handledning som ges av undervisnings- och handledningspersonalen.

64 §

Rätt till särskilt stöd

Den studerande har rätt till särskilt stöd, om han eller hon på grund av verifierade inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning, sjukdom eller av andra motsvarande orsaker behöver regelbunden eller långvarig specialundervisning för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna och det stöd för lärandet som avses i 63 § inte är tillräckligt med tanke på den studerandes stödbehov. Den studerande har rätt till särskilt stöd också i utbildning som ordnas på en arbetsplats.

Särskilt stöd är specialundervisning som ges av en speciallärare. Särskilt stöd består därtill av annan undervisning och handledning som grundar sig på konsultering av en speciallärare samt av andra särskilda undervisnings- och studiearrangemang som den studerande behöver.

Målet för särskilt stöd är att den studerande med hjälp av stödet ska nå den yrkesskicklighet och det kunnande som anges i examens- eller utbildningsgrunderna. I fråga om studerande som får särskilt stöd kan bedömningen av kunnandet i enlighet med grunderna för de yrkesinriktade grundexamina anpassas genom att en individuell bedömning av kunnandet utarbetas för den studerande. Bedömningen av kunnandet kan anpassas bara i den omfattning det är nödvändigt med hänsyn till den studerandes personliga mål och färdigheter.

Syftet med specialundervisningen är därtill att främja den studerandes studier och välbefinnande i samarbete med social- och hälsovården, rehabiliteringstjänsterna och andra intressentgrupper.

77 §

Tillämpning av lagstiftningen om arbetstagare och tjänsteinnehavare

På läroavtal tillämpas den lagstiftning som tillämpas på arbetsavtalsförhållanden och tjänsteförhållanden. Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på läroavtal som grundar sig på arbetsavtal dock inte 1 kap. 3 och 8 §, 2 kap. 4 och 5 §, 4 kap. 4 och 5 §, 6 kap. 1, 1 a, 2—4, 4 a, 5 och 6 §, 7 kap. 1—5 och 7—11 § och 9 kap. samt 13 kap. 3 och 4 § i arbetsavtalslagen.

100 §

Rätt till avgiftsfria måltider

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte på studerande i läroavtalsutbildning eller arbetskraftsutbildning.

104 §

Beviljande av och rätt till en plats på ett internatboende

Det som föreskrivs i 103 § 2 mom. och 1 mom. i denna paragraf tillämpas inte på en studerande inom arbetskraftsutbildning.

105 §

Avgifter som tas ut av studerande

Den utbildning för en yrkesinriktad examen som avses i denna lag samt utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv är avgiftsfria för studerande. Dessutom är de inträdes- och lämplighetsprov som används vid antagningen av studerande avgiftsfria för de sökande. En avgift kan dock tas ut för läromedel och material som den studerande får behålla efter avslutad utbildning. Avgifter för läromedel och material får dock inte tas ut av studerande i arbetskraftsutbildning och inte heller av studerande som har rätt till avgiftsfri utbildning med stöd av 16 § i läropliktslagen.

I utbildning för en yrkesexamen eller specialyrkesexamen samt i utbildning som förbereder för yrkesuppgifter enligt 8 § kan utbildningsanordnaren ta ut en skälig studieavgift av de studerande för att täcka en del av kostnaderna för ordnande av utbildningen.

Avgift får tas ut för att höja ett godkänt vitsord, om en person vill höja ett vitsord som förts in i det betyg över avlagd examen som avses i 57 § eller i det betyg över genomförd handledande utbildning som avses i 58 §.

Utbildningsanordnaren har möjlighet att efter eget gottfinnande låta bli att ta ut eller att sänka en avgift enligt 2 och 3 mom. på grund av att den studerande har det dåligt ställt ekonomiskt.

Om en i denna paragraf avsedd avgift som tas ut av en studerande inte är betald på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med iakttagande av räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av avgifter finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Bestämmelser om grunderna för avgifter som avses i denna paragraf utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

123 §

Information om möjligheterna att avlägga examina och om utbildningen

Utbildningsanordnaren ska se till att information om möjligheterna att avlägga examina och om utbildningen samt om hur man söker sig till utbildningen finns allmänt tillgänglig.

124 §

Samarbetskyldighet för utbildningsanordnare

När utbudet av arbetskraftsutbildning planeras ska utbildningsanordnarna samarbeta med arbetskraftsmyndigheterna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025. Bestämmelserna i 8 §, 23 § 1 och 2 mom., 26 §, 27 § 1—3 mom., 100 § 2 mom., 104 § 4 mom., 105 § och 123 § 1 mom. samt upphävandet av 3 § 1 punkten, 9 §, 37 § 3 mom. och 44 § 4 mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2026. Bestämmelserna i 48 § 1 mom. samt 63 och 64 § träder dock i kraft först den 1 augusti 2026.

Om utbildningsanordnaren har rätt att ordna sådan i 8 § 1 punkten avsedd utbildning som fördjupar eller kompletterar yrkeskompetensen, upphör rätten att ordna den utbildningen den 31 december 2028. Utbildningsanordnaren har rätt att ta ut skäliga studerandeavgifter för den utbildningen fram till och med den 31 december 2028.

Undervisnings- och kulturministeriet ändrar utan ansökan och avgiftsfritt utbildningsanordnarnas anordnartillstånd så att de överensstämmer med denna lag från och med den 1 januari 2026.

Helsingfors den 30 december 2024

Republikens President

Alexander Stubb

Undervisningsminister Anders Adlercreutz